

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова

А. О. Трофімов

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
для практичних занять з дисципліни
"Облік зовнішньоекономічної діяльності"**

Рекомендовано Методичною радою НУК

Миколаїв 2007

УДК 657.4:339.9 (075.8)

Трофімов А.О. Методичні вказівки для практичних занять з дисципліни "Облік зовнішньоекономічної діяльності". – Миколаїв: НУК, 2007. – 52 с.

Кафедра обліку і аудиту

Методичні вказівки містять вимоги до виконання практичних завдань. Запропоновано тематику і перелік завдань, методику й порядок їх виконання, необхідний склад законодавчо-нормативних документів та список рекомендованої літератури.

Призначені для студентів V курсу денної форми навчання інженерно-економічного факультету спеціальності 7.050106 "Облік і аудит".

Рецензент канд. екон. наук, доц. М.В. Дубініна

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Методичні вказівки розроблені відповідно до Галузевого стандарту вищої освіти Міністерства освіти і науки України "Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра, спеціаліста і магістра напряму 0501 "Економіка і підприємництво" (Київ, 2002) та робочої навчальної програми дисципліни "Облік зовнішньоекономічної діяльності" для спеціальності 7.050106 "Облік і аудит".

Мета методичних вказівок: закріплення у студентів системи теоретичних знань з обліку зовнішньоекономічних фінансово-господарських операцій та вироблення навичок практичного застосування отриманих знань.

Завданнями вказівок є використання чинного нормативно-правового забезпечення, з'ясування специфіки методів і технології обліку найпоширеніших фінансово-господарських операцій у відносинах суб'єктів господарювання України з іноземними контрагентами, набуття вмінь документального оформлення та відображення зовнішньоекономічних операцій у системі рахунків бухгалтерського обліку.

Методичні вказівки передбачають виконання студентами встановленого переліку завдань з обліку взаємопов'язаних зовнішньоекономічних фінансово-господарських операцій. Виконання окремих завдань ґрунтується на матеріалах лекційного курсу з дисципліни "Облік зовнішньоекономічної діяльності", який викладається студентам у 9 семестрі, а також на вивченні рекомендованої літератури.

Методичні вказівки містять тематику й перелік практичних завдань, їх мету та склад необхідних законодавчо-нормативних документів, рекомендації до виконання завдань і вимоги до їх оформлення.

Практичні заняття проводяться після вивчення студентами відповідних теоретичних розділів і тем згідно з робочою навчальною програмою дисципліни. Загальна кількість годин для виконання аудиторних практичних завдань – 18.

Порядок проведення практичних занять наступний:

викладач оголошує тему та мету практичного завдання, визначає порядок і послідовність його виконання;

студенти самостійно вивчають зміст практичного завдання, методичні рекомендації до виконання, ознайомлюються з відповідними законодавчо-нормативними документами, вказують потрібні первинні документи, кореспонденцію рахунків, здійснюють розрахунки та дають відповіді на питання;

у процесі виконання практичних завдань викладач задає навідні питання і пропонує студентам по черзі викласти послідовності виконання завдання, консультує та спрямовує роботу студентів;

наприкінці практичного заняття викладач підводить підсумки і при необхідності ставить питання про дороблення практичного завдання, а також оголошує студентам перелік законодавчо-нормативних документів, які будуть потрібні для виконання наступного завдання методичних вказівок.

Під час самостійної роботи студенти повинні закінчити виконання попереднього завдання до наступного практичного заняття. Виконання завдань є обов'язковим для засвоєння студентами навчальної програми дисципліни. До іспиту допускаються тільки ті студенти, які виконали всі практичні завдання.

Тема 1. ПРЕДМЕТ, ЗАВДАННЯ І ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Завдання 1.1. Теоретичні та специфічні основи обліку зовнішньоекономічної діяльності

Мета: засвоїти загальнотеоретичні основи дисципліни, особливості документального оформлення зовнішньоекономічних операцій.

Законодавчо-нормативні документи

1. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" від 16.04.91 р. № 959-ХІІ (зі змінами та доповненнями).

2. Положення про вантажну митну декларацію, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 09.06.1997 р. № 574.

3. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291 (зі змінами та доповненнями).

4. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291(зі змінами та доповненнями).

5. Інструкція з бухгалтерського обліку податку на додану вартість, затверджена наказом Міністерства фінансів України № 818 від 24.12.2004 р. (зі змінами та доповненнями).

6. Методичні рекомендації по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2000 р. № 356.

Порядок виконання завдання

1. Ознайомитися зі змістом законодавчо-нормативних актів, які регламентують порядок документального оформлення та облікової реєстрації зовнішньоекономічних фінансово-господарських операцій.

2. Згідно з наведеними даними згрупувати завдання бухгалтерського обліку зовнішньоекономічної діяльності у табл. 1:

формування графіків документообороту первинних документів з обліку зовнішньоекономічних операцій;

забезпечення правильного відображення зовнішньоекономічних операцій із застосуванням Плану рахунків бухгалтерського обліку;

організація контролю за збереженням товарно-матеріальних цінностей і грошових (валютних) коштів;

достовірне відображення інформації в первинних і зведених документах, облікових регістрах;

додержання вимог положень (стандартів) бухгалтерського обліку при відображенні валютно-фінансових операцій та визначенні курсових різниць;

забезпечення необхідного рівня аналітичності облікової інформації щодо розрахунків з іноземними контрагентами.

Таблиця 1

Завдання обліку зовнішньоекономічної діяльності		
методологічного характеру	методичного характеру	організаційного характеру

3. Визначити категорію суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності (резидент або нерезидент) згідно з наведеними нижче даними.

Спільне українсько-німецьке підприємство "Troge-UA" має у складі засновників дві фізичні особи – резиденти України та одну юридичну особу – нерезидента. Підприємство має постійне місце знаходження у місті Гамбург та представництво у місті Миколаїв.

4. За даними табл. 2 скласти бухгалтерські проводки з обліку нарахування і сплати митних платежів при вивезенні товарів з України (митний режим – експорт) та ввезенні сировини в Україну (митний режим – імпорт).

Таблиця 2

Господарські операції	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1. А. Митний режим – експорт			
При вивезенні товарів для реалізації за кордоном (митна вартість товарів – 75000,00 грн) нараховано:			
мито – 5 %;	?		
плату за митне оформлення – 0,3 %;	?		
ПДВ – 0 %	?		
2. З поточного рахунку здійснено сплату:			
мита;	?		
плати за митне оформлення	?		
3. Б. Митний режим – імпорт			
При ввезенні сировини на митну територію України (митна вартість сировини – 53000,00 грн) нараховано:			
мито – 7 %;	?		
плату за митне оформлення – 0,5 %;	?		
ПДВ – 20 %	11342,00		
4. З поточного рахунку здійснено сплату:			
мита;	?		
плати за митне оформлення;	?		
ПДВ	?		

5. Зазначити, якими первинними документами оформляються операції, наведені в табл. 2, та в яких регістрах бухгалтерського обліку вони будуть відображені.

Питання

1. Чи є суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності філія іноземного підприємства, яка не є юридичною особою згідно із законодавством України, але має постійне місцезнаходження на території України?

2. На якому рахунку бухгалтерського обліку відображаються розрахунки підприємства за митними платежами?

3. В якому регістрі аналітичного обліку мають бути відображені розрахунки підприємства за митними платежами?

Тема 2. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІ КОНТРАКТИ Й ОСОБЛИВОСТІ ВІДОБРАЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ В СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Завдання 2.1. Особливості відображення договірних відносин у бухгалтерському обліку

Мета: вивчити зміст і структуру зовнішньоекономічного договору, встановити взаємозв'язок порядку облікової реєстрації господарських операцій з умовами зовнішньоекономічного договору.

Законодавчо-нормативні документи

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV.

2. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" від 16.04.91 р. № 959-ХІІ (зі змінами та доповненнями).

3. Указ Президента України "Про міри упорядкування розрахунків за договорами, укладеними суб'єктами підприємницької діяльності України" № 566/94 від 04.10.94.

4. Указ Президента України "Про застосування Міжнародних правил інтерпретації комерційних термінів" № 567/94 від 04.10.94.

5. Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів), затверджене наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України № 201 від 06.09.2001 р.

6. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291 (зі змінами та доповненнями).

Порядок виконання завдання

1. Ознайомитися зі структурою та змістом законодавчо-нормативних актів, які регламентують договірні відносини суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та порядок їх облікової реєстрації.

2. Згідно з наведеним зовнішньоекономічним контрактом визначити:

що є предметом контракту;

яка встановлена валюта ціни;

яка встановлена валюта платежу;

яка форма розрахунків має бути застосована;

на яких рахунках бухгалтерського обліку будуть відображені постачальником операції відвантаження товарів та розрахунків з покупцем;

наслідки для постачальника та додаткові операції, які мають бути відображені в обліку, якщо замість базисних умов постачання EXW були б застосовані умови CIP (згідно з ІНКОТЕРМС-2000).

Контракт поставки № 23/06

м. Миколаїв, Україна

10 червня 2006 р.

Постачальник: Товариство з обмеженою відповідальністю "Промсервіс" (м. Миколаїв, Україна) в особі директора Антипова Сергія Петровича, який діє на підставі Статуту, з однієї сторони, і Замовник: Товариство з обмеженою відповідальністю "Форес" (м. Архангельськ, Російська Федерація) в особі директора Благова Дмитра Валерійовича, який діє на підставі Статуту, з другої сторони (далі – Сторони), уклали цей Контракт про нижченаведене:

1. Предмет Контракту

1.1. Замовник доручає й оплачує, а Постачальник зобов'язується на умовах цього Контракту поставити (передати у власність) Замовнику промислове обладнання (далі – Товар) згідно зі специфікацією (дод. 1).

1.2. Технічні характеристики Товару вказані в Технічних умовах (дод. 2), які є невід'ємною частиною цього Контракту.

2. Ціна Контракту. Порядок здійснення розрахунків

2.1. Марка та ціна за одиницю Товару вказуються у специфікації (дод. 1), що є невід'ємною частиною цього Контракту.

2.2. Загальна сума Контракту становить 230 000 (двісті тридцять тисяч) дол. США (USD).

2.3. Платежі за Товар, поставлений на виконання цього Контракту, повинні бути здійснені в євро (EUR) за безвідкличним документарним акредитивом, відкритим за дорученням Замовника на користь Постачальника банком-кореспондентом Уповноваженого банку країни Замовника. Якщо акредитив буде відкритий банком, що не є кореспондентом Уповноваженого банку, Замовник забезпечує підтвердження акредитива банком-кореспондентом Уповноваженого банку.

2.4. Акредитив, який відкривається згідно із цим Контрактом, підкоряється Уніфікованим правилам і звичаям для документарних акредитивів у редакції 1993 року, опублікованим Міжнародною торговою палатою № 500.

2.5. Акредитив повинен бути відкритий на повну суму, належну до сплати, не пізніше 15 днів з дати повідомлення Постачальником про те, що Товар підготовлений до відвантаження. Термін дії акредитива – до 25 грудня 2006 року.

2.6. Платежі за акредитивом здійснюватимуться в Уповноваженому банку з наданням Постачальником документів згідно з переліком, що є невід'ємною частиною Контракту.

2.7. Документи повинні бути подані Постачальником Уповноваженому банку протягом 21 дня з дати відвантаження Товару.

2.8. Усі витрати, пов'язані з відкриттям, авізуванням, підтвердженням, продовженням терміну, зміною умов і виконанням акредитива, оплачує Замовник. Якщо умови відкритого акредитива не будуть відповідати умовам цього Контракту, Замовник за свій рахунок за дорученням Постачальника забезпечує внесення необхідних змін до умов акредитива. Усі податки, збори, мито, що справляються у зв'язку з виконанням цього Контракту, сплачуються за рахунок Покупця (Постачальника).

3. Порядок поставки Товару

3.1. Поставка Товару проводиться на умовах франко-заводу (EXW за ІНКОТЕРМС-2000) за рахунок Замовника зі складу

Постачальника, розташованого за адресою: м. Миколаїв, вул. Дніпровська, б. 3.

3.2. Термін поставки – 25 (двадцять п'ять) календарних днів, починаючи з дати підписання цього Контракту.

3.3. Приймання Товару за кількістю, якістю та комплектністю проводиться на складі Постачальника комісією, що складається з трьох представників кожної Сторони, протягом трьох днів з дня поставки Товару та оформляється актом здачі-приймання, що підписується всіма представниками Сторін, які брали участь у роботі комісії.

3.4. Приймання-здача Товару за кількістю здійснюється згідно з товаросупровідними документами, за якістю – згідно з документами, що засвідчують якість товару. Одночасно зі здачею-прийманням Товару Постачальник передає Замовникові технічну документацію на Товар і товаросупровідні документи.

3.5. Днем виконання зобов'язань з поставки Товару є дата, вказана в товарно-транспортній накладній на відвантаження Товару. Право власності й всі ризики за Товар переходять до Замовника у день поставки Товару.

4. Якість Товару. Гарантії

4.1. Якість Товару, що поставляється Замовникові, повинна відповідати встановленим стандартам і вимогам.

4.2. Гарантійний термін експлуатації Товару – 12 місяців, починаючи з дати введення Товару в експлуатацію. У разі виходу з ладу Товару протягом гарантійного терміну експлуатації причини, що зумовили такий вихід, установлюються комісією, створеною з уповноважених представників Постачальника і Замовника. Представник (представники) Постачальника зобов'язаний (зобов'язані) прибути за викликом Замовника для участі в роботі комісії в термін не пізніше 7 (семи) днів, починаючи з дня отримання виклику Замовника. Результати роботи комісії оформляються відповідним актом, у якому зазначаються причини поломки і терміни здійснення Постачальником гарантійного ремонту. У разі здійснення гарантійних ремонтів термін гарантії, вказаний у п. 4.2 цього Контракту, продовжується (збільшується) на термін проведення таких ремонтів.

4.3. Постачальник не несе гарантійних зобов'язань, якщо несправності виникли внаслідок порушення Замовником правил експлуатації Товару.

5. Упаковка та маркування

5.1. Упаковка Товару повинна відповідати встановленим стандартам та (або) технічним умовам і забезпечувати (за умови належного поводження з вантажем) повну схоронність Товару. Вартість упаковки Товару входить до вартості Товару, вказаної в Контракті.

5.2. Маркування упаковки Товару (незмивною фарбою) повинне включати в себе такі відомості: найменування, кількість і вага Товару, найменування й точна адреса вантажовідправника та вантажоодержувача, габарити Товару, спеціальні умови складування і транспортування.

6. Відповідальність Сторін

6.1. У разі порушення Постачальником термінів поставки Товару, вказаних у п. 3.2 Контракту, Постачальник зобов'язаний сплатити Замовнику неустойку в розмірі 0,05 % від вартості непоставленого Товару за кожний день прострочення, але не більше 15 % від суми, вказаної в п. 2.2 Контракту.

6.2. У разі порушення Замовником термінів оплати поставленого Товару Замовник зобов'язаний виплатити Постачальникові неустойку (пеню) у розмірі 0,05 % від суми несплачених коштів за кожний день прострочення, але не більше 15 % від суми, вказаної в п. 2.2 Контракту.

6.3. Сплата неустойки (пені) не звільняє винну Сторону від виконання умов цього Контракту.

7. Порядок вирішення спорів

7.1. Усі спори та розбіжності, що виникають за цим Контрактом або у зв'язку з ним, повинні вирішуватися шляхом переговорів між Сторонами.

7.2. Будь-який спір, що виникає у зв'язку з виконанням цього Контракту, підлягає передачі на розгляд та остаточне розв'язання Міжнародному комерційному арбітражному суду при Торгово-промисловій палаті України. Арбітражний суд складається з трьох арбітрів. Місце проведення засідання Арбітражного суду – м. Київ. Мова арбітражного розгляду – російська.

8. Форс-мажор

8.1. Сторони не несуть відповідальності за невиконання (неналежне виконання) умов цього Контракту внаслідок обставин, що виникли всупереч волі та бажанням Сторін, яких вони не могли передбачити або уникнути, включаючи (але не обмежуючись

ними): втручання з боку влади, воєнні дії, громадські хвилювання, епідемії, стихійне лихо.

8.2. Сторона повинна письмово повідомити другу Сторону про форс-мажорну обставину протягом 10 днів, починаючи з дня виникнення форс-мажорної обставини. Підтвердженням наявності дії форс-мажору є підтвердний документ, виданий торгово-промисловою палатою країни, в якій знаходиться Сторона.

8.3. За умови своєчасного повідомлення про форс-мажорну обставину термін виконання зобов'язань за Контрактом продовжується на час дії форс-мажорних обставин, якщо Сторони не дійдуть взаємної угоди розірвати Контракт. Недотримання умов, указаних у пункті 8.2 цього Контракту, позбавляє Сторону права посилається на форс-мажорні обставини.

9. Додаткові умови

9.1. Цей Контракт набуває чинності починаючи з дня його підписання вповноваженими представниками Сторін і діє до 21 січня 2005 р. включно.

9.2. Цей контракт регулюється правом України.

9.3. Сторони протягом 7 (семи) банківських днів повідомляють одна одну про зміну реквізитів, указаних у розділі 10 цього Контракту.

10. Реквізити Сторін

Питання

1. Чим мають бути підтверджені повноваження особи, яка укладає зовнішньоекономічний договір (контракт)?

2. Який рахунок бухгалтерського обліку призначений для узагальнення інформації про наявність та рух зобов'язань щодо укладених контрактів?

3. В якому регістрі аналітичного обліку відображається інформація про наявність та рух зобов'язань щодо укладених контрактів?

Тема 3. ОБЛІК ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВИХ ОПЕРАЦІЙ У ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Завдання 3.1. Облік придбання іноземної валюти

Мета: засвоїти порядок відображення в обліку господарських операцій, пов'язаних із придбанням іноземної валюти; навчитися застосовувати відповідні рахунки та реєстри бухгалтерського обліку для відображення операцій із придбання іноземної валюти, проводити необхідні розрахунки, визначати балансову вартість придбаної іноземної валюти.

Законодавчо-нормативні документи

1. Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств" від 28.12.94 р. № 334/94-ВР (зі змінами та доповненнями).

2. Інструкція про порядок відкриття, використання та закриття рахунків в національній та іноземних валютах, затверджена постановою Національного банку України від 12.11.2003 р. № 492.

3. Порядок сплати збору на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування з окремих видів господарських операцій, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 03.11.1998 р. № 1740 (зі змінами і доповненнями).

4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів", затверджене наказом Міністерства фінансів України № 193 від 10.08.2000 р.

5. Правила здійснення операцій на міжбанківському валютному ринку України, затверджені постановою Національного банку України від 18.03.1999 р. № 217 (зі змінами та доповненнями).

6. Правила торгівлі іноземною валютою, затверджені постановою Правління Національного банку України від 10.08.2005 р. № 281.

Порядок виконання завдання

1. Ознайомитися зі змістом законодавчо-нормативних актів, які регламентують порядок обліку придбання іноземної валюти.

2. За даними табл. 3 скласти бухгалтерські проводки з обліку придбання іноземної валюти.

Таблиця 3

Господарські операції	Сума, грн; USD/грн	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1. Перераховано з поточного рахунку підприємства грошові кошти для придбання іноземної валюти на МВРУ та сплати комісійної винагороди банку	81500,00		
2. Перераховано грошові кошти для подальшої сплати збору до Пенсійного фонду з операції купівлі валюти	1215,00		
3. На поточний рахунок підприємства в іноземній валюті зарахована придбана іноземна валюта – 15000 USD. Курс НБУ на дату надходження коштів – 5,13 грн/1 USD. Курс МВРУ на дату надходження коштів – 5,15 грн/1 USD	?		
4. Нараховано, віднесено до складу витрат звітного періоду та сплачено суму збору до Пенсійного фонду (відсоток від суми гривень, фактично сплаченої за іноземну валюту – визначається згідно з діючим законодавством)	?		
5. Нараховано та сплачено комісійну винагороду банку	802,50		
6. Відображено різницю між курсом МВРУ та НБУ	?		
7. Залишок попередньо перерахованих коштів для придбання валюти та сплати комісійної винагороди зараховано на поточний рахунок підприємства	?		
8. Залишок попередньо перерахованих коштів для подальшої сплати збору до Пенсійного фонду зараховано на поточний рахунок підприємства	?		

3. За наведеними нижче даними скласти журнал реєстрації господарських операцій, указати первинні документи, здійснити необхідні розрахунки та зазначити облікові регістри, в яких знайдуть відображення дані господарські операції.

Підприємство перерахувало банку 34400,00 грн для придбан-

ня на МВРУ 5000,00 EUR та сплати комісійної винагороди банку в сумі 340,00 грн. Також перераховано 510,00 грн для подальшої сплати збору до Пенсійного фонду з операції купівлі валюти. Валюту придбано за курсом МВРУ 6,54 грн/1 EUR та зараховано на поточний валютний рахунок підприємства. Одночасно банком повернуто залишок невикористаних коштів на поточний рахунок підприємства у національній валюті. Курс НБУ на дату перерахування коштів з поточного рахунку – 6,54 грн/1 EUR, на дату надходження іноземної валюти – 6,53 грн/1 EUR.

Питання

1. Які з господарських операцій, наведених у табл. 3, призведуть до збільшення валових витрат підприємства?
2. За яким курсом відображається в бухгалтерському обліку вартість придбаної іноземної валюти?
3. На яких рахунках бухгалтерського обліку може бути відображена різниця між курсом НБУ та курсом МВРУ при придбанні іноземної валюти?

Завдання 3.2. Облік продажу іноземної валюти

Мета: засвоїти порядок відображення в обліку господарських операцій, пов'язаних із продажем іноземної валюти; навчитися застосовувати відповідні рахунки та регістри бухгалтерського обліку для відображення операцій із продажу іноземної валюти, проводити необхідні розрахунки, визначати балансову вартість проданої іноземної валюти.

Законодавчо-нормативні документи

1. Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств" від 28.12.94 р. № 334/94-ВР (зі змінами та доповненнями).
2. Інструкція про порядок відкриття, використання та закриття рахунків в національній та іноземних валютах, затверджена постановою Національного банку України від 12.11.2003 р. № 492.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати", затверджене наказом Міністерства фінансів України № 318 від 31.12.1999 р. (зі змінами та доповненнями).
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів", затверджене наказом Міністерства фінансів України № 193 від 10.08.2000 р.

5. Правила торгівлі іноземною валютою, затверджені постановою Правління Національного банку України від 10.08.2005 р. № 281.

Порядок виконання завдання

1. Ознайомитися зі змістом законодавчо-нормативних актів, які регламентують порядок обліку продажу іноземної валюти.

2. За даними табл. 4 скласти бухгалтерські проводки з обліку продажу іноземної валюти.

Таблиця 4

Господарські операції	Сума, грн; EUR/грн	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1. Надійшла валютна виручка на поточний рахунок – 5000 EUR. Курс НБУ на дату надходження валюти – 6,39 грн/1 EUR	?		
2. Списано для продажу 70 % валюти	?		
3. Відображено курсову різницю на дату списання валюти для продажу. Курс НБУ на дату списання коштів – 6,41 грн/1 EUR	?		
4. Відображено курсову різницю на дату фактичного продажу іноземної валюти. На дату фактичного продажу валюти та зарахування гривневого еквівалента на поточний рахунок курс НБУ становить 6,43 грн/1 EUR	?		
5. Списано собівартість реалізованої іноземної валюти	?		
6. Відображено дохід від реалізації іноземної валюти та надходження гривневого еквівалента на поточний рахунок. Валюта продана за курсом МВРУ – 6,45 грн/1 EUR	?		
7. Відображено сплату та списання на собівартість реалізованої іноземної валюти комісійної винагороди банку	650,75		
8. Списано на фінансові результати собівартість реалізованої валюти	?		

3. За наведеними нижче даними скласти журнал реєстрації господарських операцій, указати первинні документи, здійснити необхідні розрахунки та зазначити облікові регістри, в яких знайдуть відображення дані господарські операції.

На рахунок підприємства надійшла виручка від експорту продукції в сумі 10 000 USD. Банку для реалізації на МВРУ перераховано 40 % виручки. Комісійна винагорода банку, що складає 200,00 грн, утримана банком з виручки від реалізації валюти. Наступного дня на поточний рахунок підприємства у національній валюті зараховано кошти від реалізації валюти, а на поточний валютний рахунок – залишок отриманої виручки. Курс МВРУ на дату надходження – 5,11 грн/1 USD; на дату перерахування – 5,10 грн/1 USD; на дату зарахування коштів на рахунок – 5,11 грн/1 USD. Курс НБУ на дату надходження – 5,07 грн/1 USD; на дату перерахування – 5,08 грн/1 USD; на дату зарахування коштів на рахунок – 5,06 грн/1 USD.

Питання

1. Згідно з нормами якого нормативного акта визначається середньозважена балансова вартість іноземної валюти?
2. Який первинний документ є підставою для відображення курсових різниць?
3. В якому регістрі бухгалтерського обліку визначається фінансовий результат від продажу іноземної валюти?

Завдання 3.3. Облік кредитних операцій в іноземній валюті

Мета: засвоїти порядок та особливості обліку кредитних операцій в іноземній валюті, методику визначення валових витрат у випадку здійснення кредитних операцій із нерезидентами.

Законодавчо-нормативні документи

1. Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств" від 28.12.94 р. № 334/94-ВР (зі змінами та доповненнями).
2. Указ Президента України "Про врегулювання порядку отримання резидентами кредитів, позик в іноземній валюті від нерезидентів та застосування штрафних санкцій за порушення валютного законодавства" від 27.06.1999 р. № 734/99.
3. Положення про порядок обов'язкового резервування грошо-

вих коштів за валютними операціями, пов'язаними із залученням резидентами кредитів, позик в іноземній валюті від нерезидентів, затверджене постановою Правління Національного банку України від 12.08.2005 р. № 291.

4. Положення про порядок отримання резидентами кредитів, позик в іноземній валюті від нерезидентів та надання резидентами позик в іноземній валюті нерезидентам, затверджене постановою Правління Національного банку України від 17.06.2004 р. № 270.

Порядок виконання завдання

1. Ознайомитися зі структурою та змістом законодавчо-нормативних актів, які регламентують порядок обліку кредитних операцій в іноземній валюті.

2. *Господарська ситуація.* Підприємство, 75 % статутного капіталу якого належить нерезиденту, отримує короткострокову позику в іноземному банку. Протягом звітного періоду нараховано та сплачено відсотки за користування кредитом, а також погашено суму кредиту. Доходів у вигляді відсотків протягом звітного періоду немає. Скорегований валовий дохід за звітний період – 575 500 грн, валові витрати – 524 000 грн.

Виходячи з наведеної господарської ситуації та за даними табл. 5, скласти бухгалтерські проводки з обліку кредитних операцій.

Таблиця 5

Господарські операції	Сума, грн; USD/грн	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1. Зараховано на поточний рахунок в іноземній валюті позику від іноземного банку в сумі 175 000 USD. Курс НБУ на дату зарахування коштів – 5,07 грн/1 USD	?		
2. Нараховано відсотки за позикою іноземного банку в сумі 3800 USD. Курс НБУ на дату нарахування відсотків – 5,06 грн/1 USD	?		
3. Перераховано кошти банку для купівлі 3800 USD	20000,00		
4. Зараховано на поточний рахунок іноземну валюту. Курс НБУ на дату зарахування – 5,055 грн/1 USD. Валюта придбана за курсом МВРУ 5,09 грн/1 USD	?		

Продовж. табл. 5

Господарські операції	Сума, грн; USD/грн	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
5. Відображено різницю між курсом купівлі та курсом НБУ	?		
6. Нараховано, віднесено до складу витрат звітного періоду та сплачено суму збору до Пенсійного фонду (відсоток від суми гривень, фактично сплаченої за іноземну валюту – визначається згідно з діючим законодавством)	?		
7. Нараховано та сплачено комісійну винагороду банку	150,00		
8. Залишок попередньо перерахованих коштів для придбання валюти та сплати комісійної винагороди зараховано на поточний рахунок підприємства	?		
9. Перераховано відсотки іноземному банку. Курс НБУ на дату перерахування відсотків – 5,07 грн/1 USD	?		
10. Відображено курсову різницю при перерахуванні відсотків	?		
11. Відображено погашення основної суми боргу за позикою іноземного банку (175 000 USD) із поточного рахунку в іноземній валюті. Курс НБУ на дату погашення – 5,07 грн/1 USD	?		
12. За підсумками звітного періоду включено до складу валових витрат відсотки за позикою іноземного банку	?		

3. Зазначити, якими первинними документами оформляються операції, наведені в табл. 5.

Питання

1. Чи підлягає перерахунку для визначення курсових різниць у бухгалтерському обліку основна сума боргу за кредит, отриманий в іноземній валюті?

2. Який нормативний акт регулює порядок податкового обліку відсотків за кредит, отриманий від нерезидента?

3. За якою ставкою утримується з відсотків, нарахованих на користь нерезидента, податок з доходів нерезидента?

4. Чи виникають курсові різниці при отриманні товарного кредиту від підприємства-нерезидента?

5. В яких регістрах бухгалтерського обліку відображаються операції з отримання та погашення кредитів в іноземній валюті від нерезидентів?

Тема 4. ОБЛІК ЕКСПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ

Завдання 4.1. Облік експортних операцій

Мета: засвоїти порядок відображення в обліку господарських операцій підприємства, пов'язаних із здійсненням експорту товарів (робіт, послуг).

Законодавчо-нормативні документи

1. Митний кодекс України від 11.07.2002 р. № 92-IV.
2. Закон України "Про податок на додану вартість" від 03.04.97 р. № 168/97-ВР (зі змінами та доповненнями).
3. Указ Президента України "Про застосування Міжнародних правил інтерпретації комерційних термінів" № 567/94 від 04.10.1994 р.
4. Інструкція з бухгалтерського обліку податку на додану вартість, затверджена наказом Міністерства фінансів України № 818 від 24.12.2004 р. (зі змінами та доповненнями).
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів", затверджене наказом Міністерства фінансів України № 193 від 10.08.2000 р.

Порядок виконання завдання

1. Ознайомитися зі змістом та структурою законодавчо-нормативних актів, які регламентують порядок обліку експортних операцій підприємства.
2. За даними табл. 6 скласти бухгалтерські проводки з обліку продажу готової продукції нерезиденту за умови наступної оплати.
3. За даними табл. 7 скласти бухгалтерські проводки з обліку продажу товарів нерезиденту за умови, що перша подія – отримання валюти.

Таблиця 6

Господарські операції	Сума, грн; USD/грн	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1. Нараховано плату за митне оформлення при експорті готової продукції	525,00		
2. Перераховано плату за митне оформлення при експорті готової продукції	525,00		
3. Відвантажено готову продукцію нерезиденту на суму 75300 USD. Курс НБУ на дату відвантаження – 5,10 грн/1 USD	?		
4. При експорті готової продукції нараховано податкове зобов'язання з ПДВ	?		
5. Акцептовано рахунок транспортної організації за перевезення готової продукції на суму 4200,00 грн, у т. ч. ПДВ	?		
6. Сплачено транспортній організації за надані послуги	4200,00		
7. Списано собівартість реалізованої готової продукції	285600,00		
8. На поточний рахунок зарахована виручка від реалізації продукції нерезиденту. Курс НБУ на дату зарахування коштів – 5,11 грн/1 USD	?		
9. Відображено курсову різницю відносно заборгованості іноземного покупця	?		

Таблиця 7

Господарські операції	Сума, грн; EUR/грн	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1. На поточний рахунок зарахована передплата від нерезидента у сумі 5000 EUR. Курс НБУ на дату зарахування коштів – 6,61 грн/1 EUR	?		
2. Нараховано та перераховано плату за митне оформлення	326,50		
3. Нараховано та сплачено мито при експорті продукції	1200,00		
4. Акцептовано рахунок транспортної організації за перевезення готової продукції на суму 1300,00 грн, у т. ч. ПДВ	? ?		

Продовж. табл. 7

Господарські операції	Сума, грн; EUR/грн	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
5. Сплачено транспортній організації за надані послуги	1300,00		
6. Відображено дохід у сумі 5000 EUR при відвантаженні товару покупцю. Курс НБУ на дату оформлення ВМД – 6,53 грн/1 EUR	?		
7. Здійснено залік заборгованості	?		

4. Зазначити, в яких регістрах бухгалтерського обліку знайдуть відображення зазначені в табл. 6 та 7 операції.

Питання

1. Чи є різниця між сумою валових доходів та балансовою вартістю отриманої від нерезидента валюти на умовах передоплати товарів (робіт, послуг)?

2. Чи буде перераховуватися внаслідок зміни курсу НБУ кредиторська заборгованість перед іноземним покупцем, що виникла в результаті одержання авансу?

3. За яким курсом у бухгалтерському обліку буде визнано дохід від реалізації товарів, якщо їх відвантаження передусє оплаті?

4. Чи буде перераховуватися внаслідок зміни курсу НБУ дебіторська заборгованість іноземного покупця, що виникла в результаті реалізації йому продукції (товарів, робіт, послуг)?

5. В якому регістрі та розрізі ведеться аналітичний облік розрахунків з іноземними покупцями?

Тема 5. ОБЛІК ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ

Завдання 5.1. Облік імпортних операцій

Мета: засвоїти порядок відображення в обліку господарських операцій підприємства, пов'язаних із здійсненням імпорту товарів (робіт, послуг).

Законодавчо-нормативні документи

1. Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств" від 28.12.94 р. № 334/94-ВР (зі змінами та доповненнями).

2. Закон України "Про податок на додану вартість" від 03.04.97 р. № 168/97-ВР (зі змінами та доповненнями).

3. Закон України "Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті" від 23.09.1994 р. № 185/94-ВР (зі змінами та доповненнями).

4. Постанова Кабінету Міністрів України та Національного банку України "Про типові платіжні умови зовнішньоекономічних договорів (контрактів) і типові форми захисних застережень до зовнішньоекономічних договорів (контрактів), що передбачають розрахунки в іноземній валюті" № 444 від 21.06.1995 р. (зі змінами та доповненнями).

5. Інструкція з бухгалтерського обліку податку на додану вартість, затверджена наказом Міністерства фінансів України № 818 від 24.12.2004 р. (зі змінами та доповненнями).

6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів", затверджене наказом Міністерства фінансів України № 193 від 10.08.2000 р.

Порядок виконання завдання

1. Ознайомитися зі змістом законодавчо-нормативних актів, які регламентують порядок обліку імпорتنих операцій підприємства.

2. За даними табл. 8 скласти бухгалтерські проводки з обліку придбання товарів у нерезидента за умови попередньої оплати постачальнику.

Таблиця 8

Господарські операції	Сума, грн; GBP/грн	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1. Перераховано з поточного рахунку підприємства грошові кошти для придбання іноземної валюти на МВРУ та сплати комісійної винагороди банку	241200,00		
2. Перераховано грошові кошти для подальшої сплати збору до Пенсійного фонду з операції купівлі валюти	3600,00		
3. На поточний рахунок підприємства в іноземній валюті зарахована придбана іноземна валюта – 25000 GBP. Курс НБУ на дату надходження коштів – 9,47 грн/1 GBP. Курс МВРУ на дату надходження коштів – 9,53 грн/1 GBP.	?		

Продовж. табл. 8

Господарські операції	Сума, грн; GBP/грн	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
4. Нараховано, віднесено до складу витрат звітного періоду та сплачено суму збору до Пенсійного фонду (відсоток від суми гривень, фактично сплаченої за іноземну валюту – визначається згідно з діючим законодавством)	?		
5. Нараховано та сплачено комісійну винагороду банку	1200,00		
6. Залишок попередньо перерахованих коштів для придбання валюти та сплати комісійної винагороди зараховано на поточний рахунок підприємства	?		
7. Залишок попередньо перерахованих коштів для подальшої сплати збору до Пенсійного фонду зараховано на поточний рахунок підприємства	?		
8. У бухгалтерському обліку відображено різницю між курсом НБУ та курсом МВРУ	?		
9. Перераховано передоплату іноземному постачальнику – 25000 GBP. Курс НБУ на дату перерахування коштів – 9,49 грн/1 GBP	?		
10. При ввезенні товарів на територію України нараховано та сплачено: ввізне мито – 7, 0 %; плата за митне оформлення – 0,5 %; ПДВ. Курс НБУ на дату митного оформлення – 9,46 грн/1 GBP	? ? ?		
11. Оприбутковано імпортовані товари	?		
12. Відображено податковий кредит із ПДВ	?		
13. Зарахована передоплата на рахунок оплати за отримані товари	?		

3. За даними табл. 9 скласти бухгалтерські проводки з обліку придбання товарів у нерезидента за умови наступної оплати постачальнику.

Таблиця 9

Господарські операції	Сума, грн; EUR/грн	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1. Оприбутковано першу партію імпортованих товарів – 30 000 EUR. Курс НБУ на дату митного оформлення – 6,51 грн/1 EUR	?		
2. При ввезенні товарів на територію України нараховано та сплачено: ввізне мито – 10 %; плата за митне оформлення – 0,5 %; ПДВ	? ? ?		
3. Відображено податковий кредит із ПДВ	?		
4. Оприбутковано другу партію імпортованих товарів – 20 000 EUR. Курс НБУ на дату митного оформлення – 6,57 грн/1 EUR	?		
5. При ввезенні товарів на територію України нараховано та сплачено: ввізне мито – 10 %; плата за митне оформлення – 0,5 %; ПДВ	? ? ?		
6. Відображено податковий кредит із ПДВ	?		
7. На дату балансу здійснено перерахунок заборгованості перед постачальником за курсом НБУ 6,56 грн/1 EUR	?		
8. Перераховано з поточного рахунку підприємства грошові кошти для придбання іноземної валюти на МВРУ та сплати комісійної винагороди банку	330000,00		
9. Перераховано грошові кошти для подальшої сплати збору до Пенсійного фонду з операції купівлі валюти	4950,00		
10. На поточний рахунок підприємства в іноземній валюті зарахована придбана іноземна валюта – 50 000 EUR. Курс НБУ на дату надходження коштів – 6,55 грн/1 EUR. Курс МВРУ на дату надходження коштів – 6,57 грн/1 EUR	?		
11. Нараховано, віднесено до складу витрат звітного періоду та сплачено суму збору до Пенсійного фонду (відсоток від суми гривень, фактично сплаченої за іноземну валюту – визначається згідно з діючим законодавством)	?		

Продовж. табл. 9

Господарські операції	Сума, грн; EUR/грн	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
12. Нараховано та сплачено комісійну винагороду банку	750,00		
13. Залишок попередньо перерахованих коштів для придбання валюти та сплати комісійної винагороди зараховано на поточний рахунок підприємства	?		
14. Залишок попередньо перерахованих коштів для подальшої сплати збору до Пенсійного фонду зараховано на поточний рахунок підприємства	?		
15. У бухгалтерському обліку відображено різницю між курсом НБУ та курсом МВРУ	?		
16. Перераховано іноземному постачальнику за товари 50 000 EUR у день придбання валюти	?		
17. Здійснено корегування валових витрат у зв'язку з визначенням балансової вартості перерахованої постачальнику іноземної валюти	?		

4. Зазначити, в яких регістрах бухгалтерського обліку знайдуть відображення зазначені в табл. 8 та 9 операції.

Питання

1. Чи підлягає перерахунку для визначення курсових різниць дебіторська заборгованість постачальника, що виникла внаслідок надання йому передоплати?

2. Чи виникають у підприємства податкові зобов'язання з ПДВ при здійсненні передоплати за імпортом контрактом?

3. В яких випадках підлягає перерахунку кредиторська заборгованість в іноземній валюті перед постачальником за товари (роботи, послуги)?

4. Як визначити суму валових витрат підприємства при здійсненні розрахунків підприємства з іноземними постачальниками валютою?

5. Чому різниця між оцінками валюти за курсом НБУ і курсом МВРУ не є курсовою різницею?

6. В якому регістрі та розрізі ведеться аналітичний облік розрахунків з іноземними постачальниками?

Тема 6. ОБЛІК БАРТЕРНИХ ОПЕРАЦІЙ ТА ОПЕРАЦІЙ З ДАВАЛЬНИЦЬКОЮ СИРОВИНОЮ У СФЕРІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Завдання 6.1. Облік зовнішньоекономічних бартерних операцій

Мета: засвоїти особливості відображення в бухгалтерському і податковому обліку товарообмінних (бартерних) операцій з нерезидентами.

Законодавчо-нормативні документи

1. Закон України "Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій в галузі зовнішньоекономічної діяльності" від 23.12.98 р. № 351-XIV (зі змінами та доповненнями).

2. Указ Президента України "Про регулювання бартерних (товарообмінних) операцій в галузі зовнішньоекономічної діяльності" № 84/95 від 27.01.95 (зі змінами та доповненнями).

3. Указ Президента України "Про додаткові заходи щодо регулювання бартерних (товарообмінних) операцій в галузі зовнішньоекономічної діяльності" № 660/95 від 26.07.95 (зі змінами та доповненнями).

Порядок виконання завдання

1. Ознайомитися зі змістом законодавчо-нормативних актів, які регламентують порядок обліку бартерних (товарообмінних) операцій у зовнішньоекономічній діяльності.

Облік бартерних операцій у зовнішньо-економічній діяльності може здійснюватися за двома умовами: коли першою подією є відвантаження товарів (продукції) нерезиденту (частина 1); коли першою подією є отримання товарів (продукції) від нерезидента (частина 2).

Частина 1

2. За даними табл. 10 скласти бухгалтерські проводки з обліку бартерних операцій у зовнішньоекономічній діяльності за умови, що першою подією є відвантаження продукції нерезиденту.

3. Зазначити, в яких регістрах бухгалтерського обліку знайдуть відображення зазначені в табл. 10 операції.

Таблиця 10

Господарські операції	Сума, грн; USD/грн	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1. Нараховані плата за митне оформлення та мито при експорті готової продукції іноземному контрагенту	5630,00		
2. Сплачено мито та плата за митне оформлення	5630,00		
3. Відвантажено готову продукцію на суму 40 000 USD. Курс НБУ на дату оформлення ВМД – 5,11 грн/1 USD	?		
4. Нараховано ПДВ за ставкою 0 %	0,00		
5. Відсторновано податковий кредит та віднесено до складу валових витрат суму вхідного ПДВ за експортованою готовою продукцією	32600,00		
6. Списано собівартість реалізованої продукції	165000,00		
7. Нарахована плата за митне оформлення при імпорті товарів від іноземного контрагента	210,00		
8. Нараховано ввізне мито	3860,00		
9. Сплачено мито та плата за митне оформлення	4070,00		
10. Оприбутковано товари від нерезидента на суму 40 000 USD. Курс НБУ на дату оформлення ВМД – 5,09 грн/1 USD	?		
11. Нараховано ПДВ, перераховано та віднесено сплачену суму до податкового кредиту	?		
12. Здійснено залік заборгованості	?		

Питання

1. Для чого здійснюється оцінка продукції (товарів, робіт, послуг) у зовнішньоекономічному бартерному контракті?

2. З якою метою відображається в обліку нарахування ПДВ за нульовою ставкою при виконанні експортної частини зовнішньоекономічного бартерного контракту?

3. Який документ є підставою для відображення в облікових регістрах заліку заборгованості за зовнішньоекономічними бартерними операціями?

Частина 2

4. За даними табл. 11 скласти бухгалтерські проводки з об-

ліку товарообмінних (бартерних) операцій у зовнішньоекономічній діяльності за умови, що першою подією є отримання товарів від нерезидента.

Таблиця 11

Господарські операції	Сума, грн; RUR/грн	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1. Нараховано плату за митне оформлення при імпорті товарів від іноземного контрагента	1250,00		
2. Нараховано ввізне мито	5760,80		
3. Сплачено мито та плата за митне оформлення	?		
4. Оприбутковано товари на суму 540 000 RUR. Курс НБУ на дату оформлення ВМД – 0,171 грн/1 RUR	?		
5. Нараховано ПДВ, перераховано та віднесено сплачену суму до податкового кредиту	?		
6. Нараховані плата за митне оформлення та мито при експорті товарів іноземному контрагенту	2765,70		
7. Сплачено мито та плату за митне оформлення	2765,70		
8. Відвантажено товари нерезиденту на суму 540 000 RUR. Курс НБУ на дату оформлення ВМД – 0,169 грн/1 RUR	?		
9. Відсторновано податковий кредит та віднесено до складу валових витрат суму вхідного ПДВ за експортованими товарами	12600,00		
10. Списано облікову вартість відвантажених товарів	58760,00		
11. Здійснено залік заборгованості	?		

5. Зазначити, в яких регістрах бухгалтерського обліку знайдуть відображення зазначені в табл. 11 операції.

Питання

1. Що вважається датою ввезення товарів за бартерним договором на митну територію України?

2. Чи є зовнішньоекономічною бартерною операція, що передбачає 70 % оплати нерезиденту грошовими коштами, а 30 % – готовою продукцією?

3. Чи включаються митні збори до первісної вартості отриманих за зовнішньоекономічним (бартерним) контрактом запасів?

4. Чи є правомірним зазначення у зовнішньоекономічному бартерному контракті загальної вартості товарів, що підлягають експорту та імпорту, в турецьких лірах?

5. Яка кореспонденція рахунків застосовується при відображенні сторнування податкового кредиту з ПДВ за експортованими згідно із зовнішньоекономічним бартерним контрактом товарами?

6. В яких регістрах та розрізі ведеться аналітичний облік розрахунків з іноземними контрагентами при здійсненні зовнішньоекономічних бартерних операцій?

Завдання 6.2. Облік операцій з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічній діяльності

Мета: вивчити порядок відображення в обліку зовнішньоекономічних господарських операцій підприємства, пов'язаних з переробкою давальницької сировини.

Законодавчо-нормативні документи

1. Закон України "Про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах" від 19.09.95 р. № 327/95-ВР (зі змінами та доповненнями).

2. Постанова Кабінету Міністрів України "Про встановлення показників питомої ваги давальницької сировини в загальній вартості готової продукції за окремими видами операцій в зовнішньоекономічних відносинах" № 1216 від 14.11.1997 р.

Порядок виконання завдання

1. Ознайомитися зі структурою та змістом законодавчо-нормативних актів, які регламентують порядок операцій з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічній діяльності.

Облік операцій з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічній діяльності може здійснюватися за двома умовами: коли резидент України є виконавцем (частина 1); коли резидент України є замовником (частина 2).

Частина 1

2. *Господарська ситуація.* Іноземним замовником на адресу виконавця відвантажено давальницьку сировину, контрактна вартість якої – 14000 USD. На дату митного оформлення сировини

курс НБУ становив 5,10 грн за 1 USD. Контрактна вартість послуг з переробки давальницької сировини – 1800 USD. На дату підписання акта виконаних робіт і митного оформлення готової продукції курс НБУ становив 5,20 грн за 1 USD. На дату перерахування валюти від іноземного замовника на оплату послуг з переробки давальницької сировини курс НБУ становив 5,30 грн за 1 USD. Фактична виробнича собівартість послуг виконавця з переробки давальницької сировини – 3500 грн. За митне оформлення при ввезенні давальницької сировини й вивезенні готової продукції сплачено по 50 грн. Ставка ввізного мита на сировину – 15 %.

За наведеними даними скласти бухгалтерські проводки з обліку переробки давальницької сировини нерезидента в Україні та оплати послуг за переробку грошовими коштами (табл. 12).

Таблиця 12

Господарські операції	Сума, грн; USD/грн	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1. Нарахована плата за митне оформлення при ввезенні давальницької сировини	?		
2. Перераховано плату за митне оформлення	?		
3. Виданий митним органам вексель на суму ввізного мита та ПДВ	?		
4. Оприбуткована давальницька сировина, яка надійшла для переробки	?		
5. Відображено реалізацію послуг з переробки давальницької сировини при підписанні акта виконаних робіт	?		
6. Списана фактична виробнича собівартість наданих послуг	?		
7. Нарахована плата за митне оформлення при вивезенні готової продукції	?		
8. Перерахована плата за митне оформлення при вивезенні готової продукції	?		
9. Списано вартість давальницької сировини	?		
10. Погашений вексель при фактичному вивезенні готової продукції	?		
11. Надійшла іноземна валюта на оплату послуг з переробки давальницької сировини	?		
12. Відображено курсову різницю щодо заборгованості замовника	?		

3. За даними попередньої господарської ситуації скласти бухгалтерські проводки з обліку переробки давальницької сировини нерезидента в Україні та оплати послуг за переробку давальницькою сировиною (табл. 13). Курс НБУ на дату підписання акта наданих послуг – 5,10 грн за 1 USD. Сума плати за митне оформлення та мита, нарахована на вартість сировини, що передається на оплату послуг, становить відповідно 250,00 та 1000,00 грн.

Таблиця 13

Господарські операції	Сума, грн; USD/грн	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1. Нарахована плата за митне оформлення при ввезенні давальницької сировини	?		
2. Перераховано плату за митне оформлення	?		
3. Виданий митним органам вексель на суму ввізного мита та ПДВ	?		
4. Оприбуткована давальницька сировина, яка надійшла для переробки	?		
5. Нараховано мито та плату за митне оформлення при ввезенні давальницької сировини, отриманої на оплату послуг	?		
6. Сплачено мито та плату за митне оформлення при ввезенні давальницької сировини, отриманої на оплату послуг	?		
7. Нараховано ПДВ при ввезенні сировини, отриманої на оплату послуг, перераховано та віднесено сплачену суму до податкового кредиту	?		
8. Оприбуткована сировина, отримана на оплату послуг	?		
9. Відображено реалізацію послуг з переробки давальницької сировини при підписанні акта виконаних робіт	?		
10. Списана фактична виробнича собівартість наданих послуг	?		
11. Здійснено залік заборгованості	?		
12. Нарахована плата за митне оформлення при вивезенні готової продукції	?		
13. Перерахована плата за митне оформлення при вивезенні готової продукції	?		
14. Списано вартість давальницької сировини	?		
15. Погашений вексель при фактичному вивезенні готової продукції	?		

4. За даними попередньої господарської ситуації скласти бухгалтерські проводки з обліку переробки давальницької сировини нерезидента в Україні та оплати послуг за переробку готовою продукцією (табл. 14).

Таблиця 14

Господарські операції	Сума, грн; USD/грн	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1. Нарахована плата за митне оформлення при ввезенні давальницької сировини	?		
2. Перераховано плату за митне оформлення	?		
3. Виданий митним органам вексель на суму ввізного мита та ПДВ	?		
4. Оприбуткована давальницька сировина, яка надійшла для переробки	?		
5. Відображено реалізацію послуг з переробки давальницької сировини при підписанні акта виконаних робіт	?		
6. Списана фактична виробнича собівартість наданих послуг	?		
7. Нарахована плата за митне оформлення при вивезенні готової продукції	?		
8. Перерахована плата за митне оформлення при вивезенні готової продукції	?		
9. Нараховано мито та плату за митне оформлення на готову продукцію, отриману на оплату послуг	?		
10. Сплачено мито та плату за митне оформлення, нараховані на готову продукцію, отриману на оплату послуг	?		
11. Нараховано ПДВ при митному оформленні готової продукції, отриманої на оплату послуг, перераховано та віднесено перераховану суму до податкового кредиту	?		
12. Оприбуткована готова продукція, отримана на оплату послуг	?		
13. Здійснено залік заборгованості	?		
14. Списано вартість давальницької сировини	?		
15. Погашений вексель при фактичному вивезенні готової продукції	?		

Частина 2

5. *Господарська ситуація.* Замовник – українське підприємство – вивозить за межі митної території України давальницьку сировину для переробки. Контрактна вартість сировини – 15000 EUR. Готова продукція буде завезена в Україну. Вартість послуг з переробки – 4200 EUR. Кошти надійдуть нерезиденту-виконавцю після виконання договору і виготовлення продукції.

Курс НБУ складає: на дату митного оформлення давальницької сировини – 6,23 грн/1 EUR; на дату підписання акта наданих послуг з переробки – 6,35 грн/1 EUR; на дату ввезення готової продукції – 6,40 грн/1 EUR; на дату оплати послуг з переробки сировини – 6,30 грн/1 EUR. Величина вивезеного мита – 15 % контрактної вартості давальницької сировини. Величина ввезеного мита – 10 % контрактної вартості. Величина плати за митне оформлення – 320 грн (сплачена при вивезенні давальницької сировини і ввезенні готової продукції). Давальницька сировина, а також готова продукція не обкладаються акцизним збором.

За наведеними даними скласти бухгалтерські проводки з обліку переробки давальницької сировини резидента України за кордоном та оплати послуг за переробку грошовими коштами (табл. 15).

Таблиця 15

Господарські операції	Сума, грн; EUR/грн	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1. Оприбутковано сировину для подальшого надання на переробку нерезиденту	80000,00		
2. Відображено податковий кредит із ПДВ за придбаною сировиною	16000,00		
3. Нараховано плату за митне оформлення при вивезенні сировини за межі митної території України	?		
4. Перераховано плату за митне оформлення при вивезенні сировини за межі митної території України	?		
5. Передано на переробку сировину виконавцю-нерезиденту	?		
6. Підписано акт про переробку давальницької сировини, вартість послуг включено до вартості готової продукції	?		

Продовж. табл. 15

Господарські операції	Сума, грн; EUR/грн	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
7. Нараховано ПДВ на вартість послуг з переробки давальницької сировини, перераховано та віднесено сплачену суму до податкового кредиту	?		
8. Нараховано та сплачено під час ввезення готової продукції:			
плату за митне оформлення;	?		
мито;	?		
ПДВ	?		
9. Відображено податковий кредит із ПДВ від суми ввезеної готової продукції	?		
10. Включено до вартості готової продукції вартість сировини	?		
11. Сума ПДВ із послуг переробки включена до податкового кредиту	?		
12. Перераховано оплату нерезиденту за послуги з переробки давальницької сировини	?		
13. Відображено курсову різницю, нараховану на суму заборгованості в іноземній валюті	?		

6. За наведеними даними скласти бухгалтерські проводки з обліку переробки давальницької сировини резидента України за кордоном за умови оплати послуг за переробку сировиною (табл. 16).

Таблиця 16

Господарські операції	Сума, грн; EUR/грн	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1. Оприбутковано сировину для подальшого надання на переробку нерезиденту	80000,00		
2. Відображено податковий кредит із ПДВ за придбаною сировиною	16000,00		
3. Виключена з податкового кредиту сума ПДВ із вартості сировини, яка передається нерезиденту як оплата за послуги з переробки (методом сторно)	3600,00		
4. Сума ПДВ включена до вартості сировини, що передається як оплата за переробку	?		
5. Нараховано плату за митне оформлення при вивезенні сировини для переробки за межами митної території України	?		

Продовж. табл. 16

Господарські операції	Сума, грн; EUR/грн	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
6. Нараховано плату за митне оформлення при вивезенні сировини за межі митної території України як оплата за послуги з переробки	?		
7. Перераховано плату за митне оформлення при вивезенні сировини за межі митної території України	?		
8. Передано на переробку сировину виконавцю-нерезиденту	?		
9. Передано сировину виконавцю-нерезиденту як оплата за послуги з переробки	?		
10. Відображено собівартість сировини, переданої як оплата за послуги з переробки	?		
11. Підписано акт про переробку давальницької сировини, вартість послуг включено до вартості готової продукції	?		
12. Нараховано ПДВ на вартість послуг з переробки давальницької сировини, перераховано та віднесено сплачену суму до податкового кредиту	?		
13. Нараховано та сплачено під час ввезення готової продукції:			
плату за митне оформлення;	?		
мити;	?		
ПДВ	?		
14. Відображено податковий кредит із ПДВ від суми ввезеної готової продукції	?		
15. Включено до вартості готової продукції вартість сировини	?		
16. Сума ПДВ із послуг переробки включена до податкового кредиту	?		
17. Відображено залік вартості вивезеної як оплата за послуги з переробки сировини на рахунок вартості отриманих від нерезидента послуг	?		

Питання

1. Які терміни розрахунків за переробку давальницької сировини та санкції за їх недотримання встановлені нормативними актами?

2. Що є підставою для митного оформлення готової продукції, виготовленої із ввезеної на митну територію України давальницької сировини?

3. Чому не визначаються курсові різниці в бухгалтерському обліку при оплаті послуг за переробку давальницької сировини готовою продукцією або сировиною?

4. На якому рахунку та в яких регістрах бухгалтерського обліку відображається прийнята на переробку від нерезидента давальницька сировина?

Тема 7. ОБЛІК ІНВЕСТИЦІЙНИХ ОПЕРАЦІЙ

Завдання 7.1. Облік операцій з інвестування за кордон

Мета: засвоїти порядок відображення в обліку господарських операцій, пов'язаних зі здійсненням інвестицій за межі України.

Законодавчо-нормативні документи

1. Указ Президента України "Про інвестування майнових цінностей резидентами за межами України" № 893/95 від 19.09.1995 р.

2. Положення про порядок видачі індивідуальних ліцензій на здійснення резидентами майнових інвестицій за межами України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України № 229 від 19.02.1996 р.

3. Інструкція про порядок видачі індивідуальних ліцензій на здійснення інвестицій за кордон, затверджена постановою Правління Національного банку України № 122 від 16.03.1999 р.

Порядок виконання завдання

1. Ознайомитися зі змістом законодавчо-нормативних актів, які регламентують порядок обліку операцій з інвестування за кордон.

2. *Господарська ситуація.* Інвестиції українського підприємства за кордон як внесок до статутного капіталу відповідно до засновницьких документів здійснюються наступним чином: внесок грошовими коштами – 5000 USD, внесок основними засобами – 15000 USD. На дату придбання іноземної валюти для здійснення інвестиційного внеску курс МВРУ становив 5,08 грн за 1 USD, курс НБУ – 5,04 грн за 1 USD. Комісійна винагорода банку – 420,00 грн. Курс НБУ на дату митного оформлення передачі основ-

них засобів – 5,05 грн за 1 USD. Первісна вартість основних засобів, що передаються – 78000 грн, знос – 19000 грн.

За наведеними даними скласти бухгалтерські проводки з обліку операцій іноземного інвестування за кордон у табл. 17.

Таблиця 17

Господарські операції	Сума, грн; USD/грн	Кореспондуюч і рахунки	
		Дебет	Кредит
1. Перераховано з поточного рахунку підприємства грошові кошти для придбання іноземної валюти на МВРУ та сплати комісійної винагороди банку	27000,00		
2. Перераховано грошові кошти для подальшої сплати збору до Пенсійного фонду з операції купівлі валюти	400,00		
3. На поточний рахунок підприємства в іноземній валюті зарахована придбана іноземна валюта – 5000 USD	?		
4. Нараховано, віднесено до складу витрат звітного періоду та сплачено суму збору до Пенсійного фонду (відсоток від суми гривень, фактично сплаченої за іноземну валюту – визначається згідно з діючим законодавством)	?		
5. Нараховано та сплачено комісійну винагороду банку	?		
6. Відображено різницю між курсом МВРУ та НБУ	?		
7. Залишок попередньо перерахованих коштів для придбання валюти, сплати комісійної винагороди та збору до Пенсійного фонду зараховано на поточний рахунок підприємства	?		
8. Перераховані грошові кошти як внесок до статутного капіталу іноземного підприємства	?		
9. Нараховано та сплачено під час митного оформлення передачі основних засобів: плату за митне оформлення; мито	310,00 1250,00		
10. Відображено передачу основних засобів як внесок до статутного капіталу іноземного підприємства	?		
11. Списано знос переданих основних засобів	?		
12. Списано залишкову вартість переданих основних засобів	?		

Питання

1. Чи відбуваються зміни валових доходів та валових витрат платника податку на прибуток у результаті здійснення операції придбання іноземної валюти з метою інвестування за кордон?

2. За якою оцінкою відображаються в бухгалтерському обліку фінансові інвестиції до статутного капіталу іноземних підприємств?

3. Який економічний зміст має кредитовий оборот рахунку 14 "Довгострокові фінансові інвестиції", якщо облік таких інвестицій ведеться за методом участі в капіталі?

Тема 8. ОБЛІК ОПЕРАЦІЙ НА ПІДПРИЄМСТВАХ З ІНОЗЕМНИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ

Завдання 8.1. Облік статутного капіталу та розрахунків із засновниками на підприємствах з іноземними інвестиціями

Мета: засвоїти особливості обліку формування статутного капіталу на підприємствах з іноземними інвестиціями, методикау обліку розрахунків з іноземними засновниками.

Законодавчо-нормативні документи

1. Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств" від 28.12.94 р. № 334/94-ВР (зі змінами та доповненнями).

2. Закон України "Про режим іноземного інвестування" від 19.03.1996 р. № 93/96-ВР (зі змінами та доповненнями).

3. Положення про порядок іноземного інвестування в Україну, затверджене постановою Правління Національного банку України № 280 від 10.08.2005 р.

4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів", затверджене наказом Міністерства фінансів України № 193 від 10.08.2000 р.

Порядок виконання завдання

1. Ознайомитися зі структурою та змістом законодавчо-нормативних актів, які регламентують порядок обліку формування

статутного капіталу на підприємствах з іноземними інвестиціями та методику обліку розрахунків з іноземними засновниками.

2. *Господарська ситуація.* Підписано засновницький договір про створення підприємства (товариства з обмеженою відповідальністю), засновником якого разом із резидентами є іноземний інвестор – юридична особа. Було погоджено, що іноземний інвестор здійснює внесок до статутного капіталу підприємства грошовими коштами (150 000 USD). Внесок було здійснено, причому 100 000 USD сплачено під час реєстрації підприємства і 50 000 USD – через три місяці. За результатами роботи підприємства іноземному інвестору нараховані дивіденди у сумі 51 000 грн (10 000 USD), які виплачені протягом першого кварталу. Для виплати дивідендів була придбана іноземна валюта. Міжнародного договору про усунення подвійного оподаткування з країною нерезидента, ратифікованого Верховною Радою України, немає.

За наведеними даними скласти бухгалтерські проводки з обліку операцій формування статутного капіталу та розрахунків з іноземним засновником у табл. 18.

Таблиця 18

Господарські операції	Сума, грн; USD/грн	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1. Сформовано статутний капітал згідно з засновницькими документами. Відображена сума заборгованості іноземного інвестора за внеском до статутного капіталу. Курс НБУ на дату підписання засновницьких документів – 5,03 грн за 1 USD	?		
2. Надійшла іноземна валюта (100 000 USD) на рахунок погашення заборгованості іноземного засновника за внеском до статутного капіталу. Курс НБУ на дату надходження грошових коштів – 5,05 грн за 1 USD	?		
3. Відображена курсова різниця за погашеною частиною дебіторської заборгованості іноземного інвестора	?		
4. Відображена курсова різниця за дебіторською заборгованістю іноземного інвестора на дату балансу. Курс НБУ – 5,06 грн за 1 USD	?		

Господарські операції	Сума, грн; USD/грн	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
5. Надійшла іноземна валюта (50 000 USD) на рахунок погашення заборгованості іноземного засновника за внеском до статутного капіталу. Курс НБУ на дату надходження грошових коштів – 5,04 грн за 1 USD	?		
6. Відображена курсова різниця за погашеною частиною дебіторської заборгованості іноземного інвестора	?		
7. Нараховані дивіденди іноземному засновнику (10 000 USD). Курс НБУ на дату оголошення дивідендів – 5,10 грн за 1 USD	?		
8. Відображено використання прибутку на сплату дивідендів	?		
9. Перераховано з поточного рахунку підприємства грошові кошти для придбання 10 000 USD на МВРУ та сплати комісійної винагороди банку	51500,00		
10. Перераховано грошові кошти для подальшої сплати збору до Пенсійного фонду з операції купівлі валюти	770,00		
11. На поточний рахунок підприємства зарахована придбана іноземна валюта – 10 000 USD. Валюта придбана за курсом МВРУ – 5,07 грн за 1 USD, курс НБУ на дату придбання – 5,05 грн за 1 USD	?		
12. Відображено різницю між курсом МВРУ та НБУ	?		
13. Залишок попередньо перерахованих коштів для придбання валюти, сплати комісійної винагороди та збору до Пенсійного фонду зараховано на поточний рахунок підприємства	?		
14. Перераховані дивіденди (8500 USD) на користь нерезидента. Курс НБУ на дату перерахування – 5,08 грн за 1 USD	?		
15. Відображена курсова різниця, що виникла на дату перерахування іноземної валюти	?		
16. Утриманий та перерахований до бюджету податок на доходи нерезидента, отримані у вигляді дивідендів (10 000 USD · 15 % · 5,08 грн)	?		

Господарські операції	Сума, грн; USD/грн	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
17. Відображена курсова різниця із заборгованості перед іноземним інвестором у частині податку на доходи нерезидента	?		

Питання

1. Чим обумовлений для юридичної особи статус "підприємства з іноземними інвестиціями" або "іноземного підприємства"?
2. Який нормативний акт регламентує утримання з дивідендів податку на доходи на користь нерезидента?
3. Чому для відображення курсових різниць із розрахунків з іноземним засновником застосовуються субрахунки 744 та 974?
4. В якому реєстрі мають бути відображені операції здійснення внесків до статутного капіталу іноземним засновником?

Тема 9. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ІНШИХ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ

Завдання 9.1. Облік комісійних операцій у зовнішньоекономічній діяльності

Мета: засвоїти методику обліку посередницьких операцій у зовнішньоекономічній діяльності, пов'язаних з комісійною торгівлею.

Законодавчо-нормативні документи

1. Митний кодекс України від 11.07.2002 р. № 92-IV.
2. Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств" від 28.12.94 р. № 334/94-ВР (зі змінами та доповненнями).
3. Закон України "Про податок на додану вартість" від 03.04.97 р. № 168/97-ВР (зі змінами та доповненнями).
4. Порядок заповнення граф вантажної митної декларації відповідно до митних режимів експорту, імпорту, транзиту, тимчасового ввезення (вивезення), митного складу, магазину безмитної торгівлі, затверджений наказом Державної митної служби України від 30.06.1998 р. № 380.

Порядок виконання завдання

1. Ознайомитися зі структурою та змістом законодавчо-нормативних актів, які регламентують порядок обліку посередницьких операцій у зовнішньоекономічній діяльності, пов'язаних з комісійною торгівлею. Облік комісійних операцій у зовнішньоекономічній діяльності може здійснюватися за двома варіантами: пов'язаних із придбанням товарів (частина 1); пов'язаних із продажем товарів (частина 2).

Частина 1

2. За наведеними даними скласти бухгалтерські проводки з обліку комісійних операцій у зовнішньоекономічній діяльності, пов'язаних із придбанням товарів у випадку, коли комітент є резидентом України, а комісіонер – нерезидент (табл. 19).

Таблиця 19

Господарські операції	Сума, грн; EUR/грн	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1. Перерахована комісіонеру-нерезиденту іноземна валюта для придбання товарів (15 000 EUR) та на оплату послуг нерезидента (1000 EUR). Курс НБУ на дату перерахування валюти – 6,25 грн за 1 EUR	?		
2. При ввезенні товарів на територію України нараховано та сплачено: ввізне мито – 7,0 %; плата за митне оформлення – 0,5 %; ПДВ. Курс НБУ на дату подання ВМД – 6,27 грн за 1 EUR	? ? ?		
3. Оприбуткований придбаний комісіонером товар	?		
4. Відображено податковий кредит з ПДВ	?		
5. Підписано з комісіонером акт виконаних робіт (наданих послуг). Вартість послуг віднесена на збільшення вартості товарів	?		

3. За наведеними у табл. 20 даними скласти бухгалтерські проводки з обліку комісійних операцій у зовнішньоекономічній діяльності, пов'язаних із придбанням товарів у випадку, коли комітент є нерезидентом, а комісіонер – резидент України.

Таблиця 20

Господарські операції	Сума, грн; EUR/грн	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1. Отримані від комітента кошти для придбання товарів (25 000 EUR). Курс НБУ на дату отримання коштів – 6,31 грн за 1 EUR	?		
2. Отримана передоплата за послуги з придбання товарів (750 EUR). Курс НБУ на дату отримання коштів – 6,31 грн за 1 EUR	?		
3. Перераховані постачальнику–резиденту кошти за товар	157700,00		
4. Отриманий товар від постачальника-резидента	157700,00		
5. Нараховано та сплачено: мити; плата за митне оформлення	2400,00 435,00		
6. Отримана від комітента передбачена договором компенсація сплачених митних платежів (450 EUR). Курс НБУ на дату отримання валюти – 6,30 грн за 1 EUR	?		
7. Передано товар комітенту	?		
8. Відображено дохід комісіонера від реалізації послуг	?		
9. Проведений залік заборгованості	?		

Частина 2

4. За наведеними у табл. 21 даними скласти бухгалтерські проводки з обліку комісійних операцій у зовнішньоекономічній діяльності, пов'язаних із продажем товарів у випадку, коли комітент є резидентом України, а комісіонер – нерезидент.

Таблиця 21

Господарські операції	Сума, грн; USD/грн	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1. Під час вивезення товарів нараховано та сплачено: мити; плату за митне оформлення	2650,00 520,00		
2. Відвантажений товар комісіонеру-нерезиденту в режимі ордерного постачання (15 000 USD). Курс НБУ на дату оформлення ВМД – 5,07 грн за 1 USD	?		

Господарські операції	Сума, грн; USD/грн	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
3. Надійшла оплата від нерезидента за реалізований товар (15 000 USD). Курс НБУ на дату надходження коштів – 5,05 грн за 1 USD	?		
4. Відображена реалізація товару нерезиденту-покупцю та оформлення ВМД у режимі експорту	?		
5. Списана собівартість реалізованих товарів	52000,00		
6. Нарахована комісійна винагорода нерезиденту (600 USD). Курс НБУ на дату нарахування – 5,04 грн за 1 USD	?		
7. Перерахована комісійна винагорода нерезиденту (600 USD). Курс НБУ на дату перерахування – 5,06 грн за 1 USD	?		
8. Відображена курсова різниця за комісійною винагородою	?		

Питання

1. Чому не виникають курсові різниці при здійсненні передоплати за послуги комісіонеру-нерезиденту?
2. На яких рахунках бухгалтерського обліку відображаються суми надходжень за реалізовані товари у комісіонера?

Завдання 9.2. Облік розрахунків по закордонних відрядженнях

Мета: засвоїти порядок відображення в обліку операцій, пов'язаних зі здійсненням розрахунків по закордонних відрядженнях.

Законодавчо-нормативні документи

1. Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств" від 28.12.94 р. № 334/94-ВР (зі змінами та доповненнями).
2. Постанова Кабінету Міністрів України "Про норми відшкодування витрат на відрядження в межах України та за кордон" від 23.04.1999 р. № 663 (зі змінами та доповненнями).
3. Інструкція про службові відрядження в межах України та за кордон, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 13.03.1998 р. № 59 (зі змінами та доповненнями).

Порядок виконання завдання

1. Ознайомитися зі структурою та змістом законодавчо-нормативних актів, які регламентують порядок обліку розрахунків по закордонних відрядженнях.

2. *Господарська ситуація.* Підприємство направило у відрядження свого працівника до Берліна (Німеччина) для укладання договору про постачання сировини, перерахувавши йому аванс у сумі 1000 EUR на корпоративну пластикову картку.

Загальна тривалість відрядження – 8 днів.

Від'їзд із м. Миколаїв – 25 січня поточного року.

Повернення в Миколаїв – 1 лютого поточного року.

До затвердженого авансового звіту додані підтверджувальні документи:

ксерокопія закордонного паспорта з відмітками про перетинання кордону;

квитки вартістю: 1) на автобус, що прямує маршрутом Миколаїв – Бориспіль, – 96,00 грн, у т. ч. ПДВ – 16,00 грн (25 січня); 2) на літак, що прямує рейсом Бориспіль – Берлін, – 175 EUR (25 січня); 3) на літак, який виконує рейс Берлін – Бориспіль, – 175 EUR (31 січня); 4) на автобус маршруту Бориспіль – Миколаїв – 96,00 грн, у т. ч. ПДВ – 16,00 грн (1 лютого);

рахунок за проживання в готелі з одноразовим харчуванням – 280 EUR.

Витрати в межах затверджених добових норм відшкодовані: по Україні (за один день – 1 лютого) – 25 грн; по Німеччині – 1624 грн, у т. ч. за 1 день (25 січня) – 280 грн, за 6 днів (26–31 січня) – 1344 грн (6 дн. × 224 грн), $1624 \text{ грн} / 6,25 \text{ грн} = 259,84 \text{ EUR}$.

Усього сума відрядних витрат склала 217,00 грн і 889,84 EUR (175 EUR + 175 EUR + 280 EUR + 259,84 EUR).

Курс НБУ за 1 EUR:

на 21 січня (дату зарахування іноземної валюти на картрахунок підприємства та отримання готівки в касі банку емітента) – 6,25 грн;

на 25 січня (дату придбання авіаквитків) – 6,26 грн;

на 29 січня (день здійснення оплати за проживання в готелі) – 6,27 грн;

на 31 січня (на дату отримання готівки в банкоматі) – 6,26 грн;

на 2 лютого (на дату затвердження авансового звіту) – 6,24 грн.

Валютний курс на МВРУ – 6,26 грн за 1 EUR.

За наведеними даними скласти бухгалтерські проводки з обліку розрахунків по відрядженню за кордон (табл. 22).

Таблиця 22

Дата	Зміст операції	Сума, грн; EUR/грн	Кореспондуючі рахунки	
			Дебет	Кредит
09.01	1. Перераховані грошові кошти на відкриття візи	250,00		
	2. Віднесені до складу адміністративних витрат затрати на відкриття візи	250,00		
21.01	3. Перерахована сума у гривнях для придбання 730 EUR з урахуванням пенсійного збору і комісійної винагороди банку та біржі	6500,00		
	4. Нарахована різниця між курсом EUR на МВРУ і курсом НБУ	?		
	5. Відображена сума пенсійного збору, сплаченого при купівлі валюти (відсоток від суми гривень, фактично сплаченої за іноземну валюту – визначається згідно з діючим законодавством)	?		
	6. Відображена сума комісійної винагороди банку	62,50		
	7. Зараховані на картрахунок підприємства грошові кошти в іноземній валюті	?		
	8. Відображене повернення невикористаної суми гривень	?		
	9. Отримана підзвітною особою готівкова іноземна валюта в касі банку емітента на території України (250,00 EUR)	?		
25. 01	10. За допомогою пластикової картки придбані квитки на літак (350,00 EUR)	?		
	11. Відображена курсова різниця на суму коштів, списаних з картрахунку	?		
29.01	12. Оплачені витрати на проживання в готелі із застосуванням пластикової картки (280,00 EUR)	?		
	13. Відображена курсова різниця на суму коштів, списаних з картрахунку	?		
31.01	14. Отримана іноземна валюта із застосуванням пластикової картки через банкомат за межами України (50,00 EUR)	?		

Продовж. табл. 22

Дата	Зміст операції	Сума, грн; EUR/грн	Кореспондуючі рахунки	
			Дебет	Кредит
31.01	15. Відображена курсова різниця на суму коштів, списаних з картрахунку	?		
02.02	16. Віднесена до адміністративних витрат сума добових у розмірі граничних норм для відряджень по Україні	?		
	17. Віднесені до адміністративних витрат затрати на відрядження згідно з авансовим звітом	?		
	18. Віднесена до адміністративних затрат сума транспортних витрат (без ПДВ), сплачених у гривнях, на підставі затвердженого звіту	?		
	19. Відображена сума податкового кредиту з ПДВ	?		
	20. Повернений у касу підприємства залишок іноземної валюти	?		
	21. Відшкодована працівнику сума, витрачена понад виданий аванс	?		

Питання

1. В яких випадках термін закордонного відрядження може бути понад граничний термін 60 днів? Який порядок відшкодування добових витрат у таких випадках?

2. За якою датою збільшуються валові витрати підприємства на суму належних підзвітній особі добових?

3. Чи виникають курсові різниці за дебіторською заборгованістю, що виникла внаслідок надання підзвітній особі авансу на відрядження в іноземній валюті?

4. Що є первинним документом для нарахування підзвітній особі добових?

5. В яких регістрах бухгалтерського обліку відображаються розрахунки підзвітної особи у закордонному відрядженні за допомогою корпоративної пластикової картки?

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. *Бутинець Ф.Ф., Жиглей І.В.* Облік зовнішньоекономічної діяльності: Підручник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 "Облік і аудит" / За ред. проф. *Ф.Ф. Бутинця*. – 3-тє вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП "Рута", 2006. – 388 с.
 2. *Бутинець Ф.Ф., Жиглей І.В.* Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності: Практикум для студентів вузів спеціальності 7.050106 "Облік і аудит". – Житомир: ПП "Рута", 2001. – 224 с.
 3. Валютные операции / Под ред. *С.Ю. Ильяшенко*. – Харьков: Фактор, 2002. – 165 с.
 4. Валютные операции: правила, налоговый и бухгалтерский учет: Сборник систематизированного законодательства // Бухгалтерия. – 2005. – № 11 (спецвыпуск). – 275 с.
 5. *Гордієнко Н.І., Карпушенко М.Ю.* Облік зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посібник (для студентів економічних спеціальностей). – Харків: Страйд, 2006. – 304 с.
 6. *Кадуріна Л.О.* Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посібник. – К.: Слово, 2004. – 288 с.
 7. Облік та аналіз діяльності підприємств у сфері зовнішньоекономічних відносин: Навч. посібник для студентів спеціальності "Облік і аудит" / *М.М. Дупай, П.Н. Денчук, С.В. Питель, П.Я. Хомин*. – Тернопіль: Астон, 2003. – 200 с.
 8. Оподаткування зовнішньоекономічної діяльності в Україні: Навч. посібник / За заг. ред. *М.Я. Азарова*. – К.: ДІА, 2000. – 320 с.
 9. *Руденко Л.В.* Розрахункові та кредитні операції у зовнішньоекономічній діяльності підприємства: Підручник. – К.: Лібра, 2002. – 376 с.
 10. *Сук Л.К., Сук П.Л.* Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посібник для дистанційного навчання. – К.: Університет "Україна", 2006. – 273 с.
 11. *Ющенко В.А., Міщенко В.І.* Валютне регулювання: Навч. посібник. – К.: Знання, 1999. – 720 с.
-

ЗМІСТ

Загальні положення	3
<i>Тема 1.</i> Предмет, завдання і зміст дисципліни	4
<i>Тема 2.</i> Зовнішньоекономічні контракти й особливості відображення інформації в системі бухгалтерського обліку	7
<i>Тема 3.</i> Облік валютно-фінансових операцій у зовнішньоекономічній діяльності	13
<i>Тема 4.</i> Облік експортних операцій	20
<i>Тема 5.</i> Облік імпорتنих операцій	22
<i>Тема 6.</i> Облік бартерних операцій та операцій з давальницькою сировиною у сфері зовнішньоекономічної діяльності	27
<i>Тема 7.</i> Облік інвестиційних операцій	37
<i>Тема 8.</i> Облік операцій на підприємствах з іноземними інвестиціями	39
<i>Тема 9.</i> Особливості обліку інших зовнішньоекономічних операцій	42
Рекомендована література	49

Навчальне видання

ТРОФІМОВ Андрій Олегович

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
для практичних занять з дисципліни
"Облік зовнішньоекономічної діяльності"**

(українською мовою)

Редактор Т.Б. Забабуріна
Комп'ютерна правка та верстка Н.В. Ялова
Коректор М.О. Паненко

Свідectво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 2506 від 25.05.2006 р.

Підписано до друку 24.09.07. Папір офсетний. Формат 60×84/16.
Друк офсетний. Гарнітура "Таймс". Ум. друк. арк. 2,9. Обл.-вид. арк. 3,1.
Тираж 100 прим. Вид. № 25. Зам. № 266. Ціна договірна

Видавець і виготівник Національний університет кораблебудування,
54002, м. Миколаїв, вул. Скороходова, 5

ВИДАВНИЦТВО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ

Шановні панове!

Запрошуємо Вас ознайомитись з можливостями книжкового видавництва, висококваліфіковані спеціалісти якого забезпечать оперативне та якісне виконання замовлення будь-якого рівня складності.

Наш головний принцип – задовольнити потреби замовника в повному комплексі поліграфічних послуг, починаючи з розробки та підготовки оригіналу-макета, що виконується на базі IBM PC, і закінчуючи друком на офсетних машинах.

Крім цього, ми маємо повний комплекс післядрукарського обладнання, що дає можливість виконувати:

- ✓ аркушепідбір;
- ✓ брошурування на скобу, клей;
- ✓ порізку на гільйотинах;
- ✓ ламінування.

Видавництво також оснащено сучасним цифровим дублюкатором фірми "Duplo" формату А3, що дає можливість тиражувати зі швидкістю до 130 копій за хвилину.

Для постійних клієнтів – гнучка система знижок.

Отже, якщо вам потрібно надрукувати **підручники, книги, брошури, журнали, каталоги, рекламні листівки, прайс-листи, бланки, візитні картки**, – ми до Ваших послуг.

© Національний університет кораблебудування
✉ Україна, 54002, м. Миколаїв, вул. Скороходова, 5,
видавництво НУК

☎ 8(0512) 47-83-86; 39-81-42, 39-73-39, fax 8(0512) 42-46-52;
E-mail: publishing@usmtu.edu.ua